

Узагальнення теми «Звертання»

На матеріалі молитв і Біблії

Тема.Інтонація речень зі звертаннями.Синтаксичний розбір речень зі звертаннями.

Мета:узагальнити й систематизувати знання учнів про звертання і розділові знаки при них; виробити вміння виконувати синтаксичний розбір речень, ускладнених звертаннями; розвивати пам'ять і навички виразного читання; виховувати інтерес до творів релігійного змісту.

Тип уроку: узагальнення й систематизація знань.

Обладнання:роздатковий матеріал,схеми.

Хід уроку

I.Повідомлення теми і мети уроку.

II.Актуалізація опорних знань учнів.

Робота біля дошки.

Боже великий* єдиний
Нам Україну храни,
Волі і світла промінням*
Ти її осіни.

«Молитва за Україну»О.Кониський

О Ісусе найсвятіший*
Боже на хресті розп'ятий,*
Дай нам Твоє милосердя
Щирим серцем вихваляти.

«О Ісусе!»П.Штокалко

Ось мою молитву
Прийми Отче Боже*
Нехай Україні*
Вона допоможе.

«Маленька українка» Олена Пчілка

Дай їй Бозю*моя люба
І Ти Божа Мати*
Щоби завжди мала силу
Для нас працювати.

«Молитва за маму» Ю.Шкрумеляк

Виразно прочитайте уривки з поезій.Які прохання звучать? Поставити розділові знаки,обґрунтувати доцільність вживання їх у поданих реченнях, Усно визначити види звертань; пояснити орфограми у виділених словах.

Робота зі словником. За тлумачним словником з'ясувати значення слів осіни, храни.

Бесіда

- * Що таке звертання?
- * Які звертання називають поширеними, а які – непоширеними?
- * Якими частинами мови можуть бути виражені звертання?
- * У якому відмінку найчастіше вживаються іменники, котрими виражено звертання? Навести приклади.
 - Які розділові знаки ставлять при звертанні?
 - Чи є звертання членом речення?

III. Узагальнення і закріплення вивченого про звертання.

Колективна робота. Записати речення, зробити синтаксичний розбір за поданим планом. (Один учень працює біля дошки, решта – в зошитах.)

Послідовність синтаксичного розбору речення зі звертанням

1. Загальна характеристика простого речення:

- * за метою висловлювання;
- * за емоційним забарвленням;
- * за будовою;
- * за наявністю головних членів речення;
- * за наявністю другорядних членів речення;
- * за наявністю пропущених членів речення;
- * за наявністю ускладнень.

2. Назвати спосіб вираження звертання.

3. Визначити його стилістичну роль.

4. Побудувати схему речення зі звертанням.

Ти, Боже, створив нас з прагненням до Тебе...

Блаженний Августин

Дай, Ісусе, злидні й горе

Без нарікання терпіти.

«О Ісусе!»

О мати Божа, о райський цвіте,

Тебе благають вкраїнські діти.

«Молитва»

Мово наша! Передчасно постаріла, посивіла, змаліла, на хресті розіп'ята, на палю посаджена, за ребро на гак повішена дітьми-покручами.

«Молитва до мови» К. Мотрич

Самостійна робота. Прочитати поезію Т.Г.Шевченка «Марку Вовчку», виписати звертання. Визначити вид їх, пояснити розділові знаки. (Кожен учень дістає окремий роздрук тексту, з яким працює.)

Недавно я поза Уралом
Блукав і Господа благав,
Щоб наша правда не пропала,
Щоб наше слово не вмирало;
І виблагав, Господь послав
Тебе нам, кроткого пророка
І обличителя жестоких
Людей неситих. Світе мій!
Моя ти зоренько святая!
Моя ти сило молодая!
Світи на мене, і огрій,
І оживи моє побите
Убоге серце, неукрите,
Голоднее. І оживу,
І думу вольную на волю
Із домовини воззову.
І думу вольную... О доле!
Пророче наш! Моя ти доне!
Твоєю думу назову

Творча робота. Утворіть варіанти звертань. Запишіть їх і складіть із ними речення.

Мати, батько, Бог, Господь.

Робота в групах. Прочитати поетичні уривки, на місце крапок дібрати з довідки звертання. З якими закликами і до кого звертаються поети?

....., як то мало
Святих людей на світі стало.

Т.Г.Шевченко

Така її доля.....!

За що ти караєш її, молоду?

Т.Г.Шевченко

Мені ж,, на землі

Подай любов, сердечний рай!

І більш нічого не давай!

Т.Г.Шевченко

Довідка. Мій боже; о Боже мій милий; мій Боже милий.

IV. Підбиття підсумків, виставлення й мотивація оцінок.

- З якою інтонацією потрібно читати речення зі звертаннями?
- Як ви думаєте, в яких стилях найчастіше вживаються звертання?
- Для чого в художніх творах письменники використовують звертання? (Пояснити на прикладі молитв.)

V. Домашнє завдання.

Скласти твір-мініатюру, уводячи в речення поширені й непоширені звертання. Тема: «Я вірю в те, що душ прямих і добрих на світі більше, ніж зірок у неба...»